

תחשוב טוב יהיה טוב!

דברים לשולחן שבת

הרבי 'הצמח צדק' ענה פעם לאחד שהתחנן לעורר רחמים על חולה מסוכן: "טראכט גוט וועט זיין גוט" - תחשוב טוב - יהיה טוב. לא רק לקבל את הקשיים באהבה, אלא לחיות מתוך וודאות שהכל יהיה לטובה, ואז יתגשמו הדברים לטובה.

הביטחון הוא מסלול עוקף את הדין והמשפט הרגיל. עצם העובדה שאדם מרים את עצמו למצב של ביטחון אמיתי - זה ממשיך יחס דומה מהקב"ה והוא זוכה לטוב הנראה והנגלה. רבינו יונה בשערי תשובה כותב: "הזהרנו בזה שאם יראה האדם כי צרה קרובה - תהיה ישועת ה' בליבו ויבטח עליה". זוהי לא רק עצה טובה - זוהי מצוות עשה.

אבל מה ההבדל בין אמונה לביטחון? הרמב"ן מחדד: "כל הבוטח מאמין, אבל לא כל המאמין בוטח". אמונה היא קבלה פסיבית, אבל ביטחון הוא עבודה פעילה.

הרבי מליובאוויטש מסביר שהביטחון אינו רק הרגשה טובה אלא עבודה של ממש: "ביטחון הוא עבודה ויגיעה בנפשו והיא מביאה את חסדי ה' הבאים כתוצאה מעבודת ויגיעת האדם לבטוח בה". על ידי שהאדם סומך באמת ובעומק נשמתו רק על הקב"ה לבד, עד שאינו דואג כלל, הרי התעוררות זו גופא פועלת שהקב"ה מתנהג עמו באופן זה שמטיב עמו - גם אם לולי זאת אינו ראוי".

ניצחון בטוח

כשאנחנו עומדים בחודש אלול ברצון לשוב בתשובה מול מלחמת היצר, מול הקשיים והאתגרים - אנחנו לא צריכים לחכות לניצחון כדי להיות בטוחים ושמחים. אנחנו יכולים לחיות כבר עכשיו מתוך ביטחון שה' איתנו, ואז הביטחון הזה בעצמו הופך לכוח שמביא את הישועה, כמו שהרבי מסביר את הפסוק: "'ה' ישעי' - הקב"ה עוזרו לנצח במלחמת היצר, להתגבר על כל המכשולים ולעמוד בכל הנסיונות".

הביטחון בה' הוא לא רק תפילה, אלא דרך חיים שמביא את הטוב לידי מימוש.

מנהג ישראל לומר בחודש אלול את פרק כ"ז בתהילים - "לדוד ה' אורי וישעי". אבל מה הקשר בין מזמור זה לחודש אלול? התשובה לכך טמונה בסיפור שמאחורי המזמור.

חטופי צקלג

מדרש תנחומא מספר על המאורע הדרמטי שגרם לדוד לומר את המזמור: "'לדוד ה' אורי' - הם גדודי עמלק שעשה עמם מלחמה בלילה והרגם, שנאמר 'ויכם דוד מהנשף ועד הערב למחרתם'".

הסיפור המלא מסופר בספר שמואל: דוד ו-600 לוחמיו יצאו למלחמה בפלשתים, והשאירו את העיר בה הם התגוררו - צקלג ללא כל הגנה. עמלק ניצל את הוואקום ופשט על העיר. הם שבו את כל הנשים והילדים - כולל את שתי נשות דוד - אחינועם ואביגיל. כשדוד חזר, הוא מצא עיר שרופה ומשפחתו נעלמה. והכי קשה - הלוחמים שלו מאשימים אותו בטעות הנוראה ורוצים לסקול אותו למוות. הכתוב מתאר את גודל המשבר: "ותצר לדוד מאד כי אמרו העם לסקול, כי מרה נפש כל העם איש על בניו ועל בנותיו".

ואז קורה משהו מפתיע: "ויתחזק דוד בה' אלוקיו", וברגעים הללו נולד המזמור "לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא" עם שלל הביטויים בו דוד בוטח בה' בעזרתו ובנצחונו.

כאן עולה השאלה: איך יכול דוד להיות כל כך בטוח שה' יושיע אותו? מי הבטיח לו שהמלחמה הזו תסתיים בניצחון? הרי גם יעקב אבינו, שקיבל הבטחה מפורשת "ושמרתך בכל אשר תלך", עדיין פחד מעשיו ואמר "שמא גרם החטא".

השאלה מתחזקת יותר, כשאנחנו קוראים את הפרק: איך אנחנו יכולים לקרוא את המזמור בביטחון שהקב"ה יעמוד לצידנו, הרי יתכן שנגזר עלינו ניסיון קשה לכפר על החטא?

הביטחון משנה מציאות

כשאדם מרים את עצמו למצב שבו הוא חי באטמוספירה של טוב, לא מתפעל מהייאוש שמקרינים סביבו אלא בוטח באמת שהקב"ה אוהב אותו - זה עצמו מעורר יחס דומה למעלה ונשברים כללי הטבע.

שאלות לדיון משפחתי

שאלות לילדים:

1. מתי אתם הכי בטוחים שהדברים יסתדרו? מי עוזר לכם להרגיש ביטחון?
2. איך אתם מתמודדים כשמשהו חשוב לכם נאבד או מתקלקל?
3. מתי חשבתם על משהו טוב והוא באמת קרה?
4. איפה אתם פוגשים את היצר הרע שלכם? וכיצד אתם "נלחמים" איתו?

שאלות לבוגרים:

1. איך איך אתם רואים את ההבדל בין "אמונה" ל"ביטחון" בחיים האמיתיים?
2. איך אפשר לחשוב טוב באמת במצבים קשים?
3. איך מוצאים את האיזון הנכון בין ביטחון לבין לקיחת אחריות ופעולה מעשית?
4. מתי הרגשתם שהביטחון הביא לכם בהירות או כיוון במצב מבלבל?

סיפור לשבת

אפרים אילין היה תעשיין ישראלי רב השפעה. הוא ניהל קשרים חובקי עולם. עם הקמת המדינה עלה הצורך להקים תעשיית רכב עבור הצבא והאזרחים. חברת "פורד" המכובדת הודיעה על כוונתה להקים מפעל להרכבת מכוניות בישראל, אבל הערבים איימו להחרים את החברה ופורד נסוגה מהתוכנית. ממשלת ישראל חטפה מכה. אם מעצמה כמו "פורד" נבהלת מהערבים, מי יהיה מוכן להשקיע במדינה הקטנטונת?

אפרים אילין התגייס למשימה וזה סיפורו: "קיבלתי המלצה לפגוש נציג מחברת הייצוא קיזור פרייזר. החברה הקימה מפעל מצליח למכוניות בהולנד והם היו מעוניינים לבנות מפעל ביוון. היה עלי לשכנע אותם להקימו בישראל. המיזם דרש השקעה של שניים וחצי מיליון דולר, סכום שהיה שווה בשעתו למאתיים וחמישים מיליון דולר כיום. ביקשתי שחברת קיזור תשקיע חצי מיליון דולר ואני ארכיב קבוצת משקיעים שתתחייב לשני מיליון דולר. חשבתי שיהיה קל להרכיב קבוצה כזו, אבל כאשר עורכי הדין החלו לנסח את החוזים, המשקיעים נעלמו. הגיע הזמן לחתום את החוזים ופחדתי לעשות זאת...

נזכרתי באבי המנוח, כשהוא לא ידע להחליט האם להגר עם משפחתו מרוסיה לארץ, הוא נסע לקבל את עצתו של האדמו"ר הקודם מליובאוויטש. בדיוק שהיתי בניו יורק והחלטתי לשאול את חתנו הצעיר. הרגשתי שאני יושב לפני ענק. הרבי היה נפלא, שופע טוב לב וידע ושוחחנו בשלוש שפות: רוסית, צרפתית ועברית. מאחר שהרבי היה בעל השכלה כמהנדס, הוא ידע על מכוניות יותר ממני. הוא התבטא ש"מפעל להרכבת מכוניות יהיה בית ספר מקצועי לכישורים רבים, המפעל עשוי לשמש כתשתית לכל התעשייה בישראל!".

אבל מאיפה אביא כסף? הרבי אמר מילים שנסכו בי רוגע: "אני מקשיב לסיפור חיך ומתרשם שהתמודדת עם מכשולים רבים ואלוקים תמיד היה לצדך. הוא ימשיך לעמוד לצדך הלאה. ואם מכל סיבה שהיא, העניינים לא יסתדרו, תמיד תהיה בין אחיך היהודים ותמצא את הדרך לשרוד".

חתמתי על החוזים והחברה יצאה לדרך. במהלך עשר השנים הראשונות להקמתה, היינו אחראים על 28 אחוז מכלל התוצר הלאומי של ישראל! הייצוא הגיע עד ארגנטינה, ברזיל וקולומביה. העבודה הייתה מפרכת, אבל זה מה שבנה את התעשייה בישראל".